

ALI BODO TRŽAČANI KOS GENOVEŽANOM?

Po pravici zasluži danes Genova častni vzdevek «La Dominante» med italijanskimi lukami. Po svojem prometu in ladjevju prekaša vse druge. Zvečer tudi nekdanji «Serrenissimo» ali «Kraljico morja» (Benetke), da ne govorimo o Trstu. Genovaži so se v zadnjem času ostro spoprijeli s Tržanami, ki zahtevajo povrnitev svojih lastin — med temi «Azijen» in «Viktoria» — da bi s njimi obnovili staro proročilo: «Dajni vzhod. Tudi «Vulkanijan» («Saturinjan»), ki sta bili vpisani v tržaški pomorski register, sta bili v času najboljše povojne konjunkturo v tržaški Genovežanov. Le malo časa so ju imeli Napolitanci. Danes ploveja zvečer na progi Trst - New York, toda njihova lastnica je ostala genoveška družba «Altian» iz časov, ko je Musolinij razdelil na novo pomorske ladje na je bil likvidiran tržaška «Cosulich Line». Dobiček «Vulkanijan» in «Saturinjan» (katerih vsaka ima po 24.500 ton) pripada torej še vedno Genovežanom.

«Azijan» in «Viktoria» (po 13.000 ton) sta bili po drugi vojni zraženji v Trstu predvsem s prispevki Marshallovega plana in sta last tržaškega Loyda. Komaj sta bila dograjena, so jih že odpeljali v Genova in vpisali v tamznan register, češ da bosta bolj na varnem, ker je Trst preveč blizu meji. Po nastopu italijanske uprave v Trstu se je tu začelo močno gibanje za povrnitev tržaških ladij. (Glej resolucijo tržaškega mesnega sveta z dne 4. decembra 1954). Končno je minister trgovine pomorščar Cassiani 29. avgusta 1955 sporočil (po notranjem ministru) Tambronju županu Bartoliju, da je medministrskemu komiteju — CIR predložil, naj Genova takoj vrne Trstu «Azijen» in «Viktoria».

Vse je torej kazalo, da bosta kmalu na «Vulkanijan» in «Saturinjan» pripadali v Trstu tudi «Azijan» in «Viktoria». V resnici niso Tržanici dovolj računali z borbenostjo Genovežanov, ki so dvignili hrup v vseh italijanskih gospodarskih listih in svojo obrambo začeli s posredovanjem posebnega odločevalstva pri samem predsedniku vlade. Kdo bo dobil bitko? Po vsej verjetnosti Genovaži češ da bodo Tržanici tako borili za progo proti Daljnemu vzhodu kakor za progo proti Srednjemu vzhodu. Župan Bartolij je namreč izjavil, da bo Trst obnovil progo na Srednjem vzhodu z ladjami beneške družbe «Adriatic», ko bodo dograjene.

Zanimivo je s kakšnimi argumenti so nastopali Genovaži proti zahtevam Tržanov. To je odkrito povedal italijanski gospodarski list «Il Globo» v svoji reportaži z bojišča Trst-Genova. List piše da je treba Trstu, v trenutku, ko se vrača v Italijansko pomorsko družino pomagati, toda nikakor ne na škodo drugih italijanskih pristanišč, če pravi Genovaži. Trst je tudi zahteval od Genova nove ladje. Čeprav so nastale v tržaškem zaledju spremembe. Kakšne izpremembe? Tudi to nam pove list v imenu Genovežanov. Ko bo treba na zahtevo Genovežanov ob začetku novega leta na novo proučiti vprašanje razdelitve proga med velikimi italijanskimi plovnimi družbami («Altian», «Tržaški Loyd», «Adriatic» in «Tirrenia»), bo treba po mnenju Genovežanov upoštevati tudi dejstva: da je bilo med vojno tržaško zaledje res okrnjeno (v resnici po popolnoma uničenol), hkrati pa tudi dejstvo, da je bilo tržaško zaledje zmanjšano do skrajnosti in da je ozročno.

Genovežani modrojujej torej takole: Trst sicer nima ladij, a jih ne potrebuje, ker nima zaledja. Po tej logiki bi Genovažani lahko šli še dalje: Trsta ne pažiti, da se Trstu z modro politiko n. pr. na bližnji mednarodni konferenci o upravi proste luke v Rimu ne odpre staro zaledje s sporazumom z zalednimi državami; kajli, ako bi se to zgodilo, bodo Tržanici zahtevali od Genova vse svoje ladje. Po tej poti pridejo Genovažani tudi do političnih zaključkov. Čeprav je Italija dobila v upravo Trst, njegova neodvisnost ni zagotovljena in tudi ne sme biti zagotovljena, ker hočejo Genovažani ohraniti nove tržaške ladje, ki so bile po vojni registrirane v Genovi iz strahu, da se Trstu kaj ne zgodi med sporom z Jugoslavijo.

Kdo bo po vsem tem kos Genovežanom, ko se bo ob novi razdelitvi proga zopet vnel bitka med posebnimi lukami?

KOLIKO NESEJO PROGE

«La Proraa», glasilo krščanske demokratske stranke na Trškem, ugotavlja, da donša proga Trst - Južna Afrika 300 do 400 milijonov lir na leto. Približno toliko donša proga Genova - Daljni vzhod, ki je po času pomorske plovbe približno prazno (ako dajmo kakor Trst - Južna Afrika. Ni torej točno, da so te proge nedonosne za državo.

ZA SLOVENSKE SOLNIKE

Slovenska gospodarsko-kulturna zveza je na vladnega generalnega komisarja dr. Palamara naslovila pismo, v katerem mu predlaga njegov ukrep, s katerim so bili slovenski ekonomski izenačeni (z italijanskimi) solniki vrnjeni v popolnopravni status, čeprav je solniki imajo za zvezo že mnogo let službe. Pri tem se zveza sklicuje na Poselniki statut in predlaga, naj ostane posebnost slovenskih ekonomskih izenačenih profesorjev in učiteljev neizmerno, dokler se končno ne uradi položaj slovenskih sol v smislu londonskega sporazuma.

SVET ZA POMORSTVO

je bil ustanovljen v okviru ukrajnega ljudskega odbora (OLO) v Kopru. Sestoji iz članov. V njegovo pristojnost sodi pomorska plovba, vzdrževanja pristaniških naprav in ribolov.

VIHAREN ODPOR PROTI BUTLERJU

Najnovejši ukrep angleškega finančnega ministra R. A. Butlerja, ki ima namen zavreti izredno konjunkturo na notranjem angleškem trgu in spraviti trgovsko bilanco v ravnovesje, so izzvali v angleški javnosti pravi vihar odpora in kritike. Niti vseh konservativcev nima Butler za seboj. Toliko hujska je kritika opozicije, ki bi rada sedanjim trenutkom izkoristila, da bi popravila svoj poraz, ki ga je doživela na zadnjih volitvah. Na boji proti Butlerju se pripravljajo zlasti prejšnji finančni minister v laburistični vladi Gaitskell, ki poleg tega računa, da bo nasledil za Attleejevo vodstvo v laburistični stranki.

Butlerjevi ukrepi, ki imajo namen znižati potrošnjo na notranjem trgu, da bi bilo čimveč blaga na razpolago

za izvoz, bodo povzročili podražitev življenja in ta bo stopnjevala zahteve delavstva, ki že tako zahteva zvišanje plač. Odpor je zlasti proti Butlerjevi politiki, ki gre za to, da se znižajo neposredni davki in povišajo posredni davki na potrošnjo, ki zadenejo vsakogar, torej tudi najrevnejše sloje.

Na predlog Butlerja je bil zvišan tako imenovani nakupni davek, in sicer od 25 na 30%, dalje za drugo kategorijo od 50 na 60 in za tretjo od 75 na 90%. Povsem na novo je bil vpeljan ta davek za razne gospodinjske predmete, kakor kuhinjske predmete, porcelan in celo toaletni papir; medtem je bil znižan davek na srebrne predmete in brušeno steklo. Finančni minister je tudi zvišal davek na dobiček

prj podjetjih, se pravi na dividende, in sicer od 22 1/2 na 27 1/2%. Vlada bo tudi znižala kredite krajevnim oblasvom. Znižana bo državna podpora za zidanje stanovanjskih hiš, vendar bodo do leto še skupno dogradili 300.000 hiš, približno toliko tudi prihodnje leto.

Zvišanje nakupnega davka zadene tudi prodajo avtomobila. Računajo, da bi povišanje tega davka skupno dalo 75 milijonov funtov. Podražitev telefona in poštne pristojbine bo vrgla 25 milijonov funtov.

Po objavi Butlerjevih ukrepov je nastal pravi naval na trgovine, ker si ljudje hočejo nabaviti blago še po starih cenah. Vrednost industrijskih papirjev se je dvignila; tudi funt je čvrst.

Crnogorska plovna družba „Jugoceanija“

Delj časa se je v jugoslovanskem gospodarskem tisku vodila polemika o potrebi decentralizacije — jugoslovanske linske plovbe, in sicer tako da bi se čezmorsko ladjevje Jugolinije porazdelilo med razna nova podjetja. Kljub tem glasovim in raznim predlogom se to ni zgodilo, pač pa so bila ustanovljena razna nova plovna podjetja kakor «Splošna plovna družba» v Kopru, «Atlantska plovdba» v Dubrovniku in «Jugoceanija» v Kotoru. Vse kaže, da se bodo nove družbe posvetile svobodni plovi. Med temi razpolaga «Splošna plovna družba» s tonažo nad 12.000 ton, se pravi s tremi «tramerji» v svobodni plovi.

Kakor rečeno je bila v Kotoru ustanovljena «Jugoceanija», ki za zdaj še ne razpolaga z lastnim ladjevjem, vendar je ta družba naročila 3 tramerje po 10.000 ton v reških ladjedelnih «Treci maja». V ta namen ji je bil podeljen kredit 6 milijard 300 milijonov dinarjev. Prva ladja — tramer — bo dograjena 31. julija 1957, druga konec septembra in tretja konec decembra istega leta. Povprečna hitrost teh ladij bo znašala 13,75 milj na uro; gna jih bodo motorji znamke «Schulzer» s 4.900 konjskimi silami. Graditev teh treh ladij spada v 10 letni načrt za obnovo jugoslovanske pomorščarje. Družba je izdelala načrte za gradnjo še šest enakih ladij. Izvršni svet Črne gore je že odobril kredit za graditev teh ladij. Računajo, da se bodo te investicije izplačale glede na to, da zasluži en tramer na leto okoli 130.500 dolarjev; čisti dohodek po odbitku vseh obveznosti naj bi dosegel 4.882.500 dinarjev.

Kakor znano gradijo Krogorec in Baru, ki bo čez nekaj let povezan z železnico z Beogradom, sodobno luko. Po načrtu bi bilo za Crnogorsko pomorje potrebno ladjevje s tonažo okoli 130.000 ton.

«Jugoceanija» se že organizira ter razpolaga z lastnim osebjem, ki ga je poslala na vežbanje k Jugoliniji. Na Crnogorskem primorju je dovolj pomorščakov. (Iz Boke Kotorske so nekdanji prihajali pomorščaki tudi v Trst). V Kotoru imajo tudi pomorsko šolo. Odkar je bila ustanovljena «Jugoceanija», je število dijakov na tej nastalo.

Državna podpora italijanskim plovnim družbam

Proračun ministristva za trgovinsko pomorščarstvo za finančno leto 1955/56 predvideva 17 milijard 330 milijonov državne pomoči italijanskim plovnim družbam, in sicer za njihovo poslovanje leto 1954. Večina tega denarja, to je 15 milijard 410 milijonov gre štirim velikim plovnim družbam, ki so v državnem holdingu «Finmare», in sicer «Italia», «Tržaški Loyd», «Adriatica» in «Tirrenia». Okoli 6 milijard prejme Tržaški Loyd in drugih 6 milijard «Tirrenia» (Napelj), ker vzdržujeta proge, ki so najmanj donosne. Genoveška družba «Altian» je deležna državne pomoči v višini 3,645 milijonov lir.

Ekvatorialni Pragozdovi - Potrebni Privešek za Kolonialno Blago

Afrski pragozdovi se zanaenjajo okoli razvodnice med Sari-Cadsko in Kongosko kotlino. Ogromne šume se raztezajo čez Francoski Kamerun, čez Gabon, čez severne predele Belgijskega Kongo itd. V teh gozdivih prstih življenjska sila rastlinskega sveta do svojega najvišjega izraza. Dočim imamo v Evropi komaj 200 različnih vrst lesa, jih je ob Kongu čez 10.000, od železno trdih do neverjetno lahkih. Sibirski in kanadski gozdovi potrebujejo 200 let za svoj porast, afriška šuma pa doseže svoj popoln razvoj v dobrih 50 letih. Med koristnimi drevesi, ki rastejo brez nege v divjini, naj samo omenim čudovito olejno palmo, ki ne daje zamorcu samo oblake, stanovanja in hrane, ampak je postala med drugo svetovno vojno zelo važna industrijska rastlina; potem pa še dragoceni mahagonijevci, ebenovec, obeče, okumė, orehi kola itd. Nastanek tropičnega pragozda je predvsem odvisen od dveh klimatskih činiteljev, in sicer od toplote in od vlage. Tretji činitelj, prst zemlja, igra manj važno vlogo. Navzočnost pragozda zatorej ne pomeni še, da je zemljišče izredno rodovitno. Tako v Kongu kakor v Amazoniji se uveljavljati tudi, kjer je plast plodne zemlje zelo pliva. V tem pogledu so Sahelska zemljišča na boljšem. Zato je tudi v ekvatorialnem vlažnem pasu nevarnost večja, da se, ob nesmotrnem izsekavanju lesa pojavi «erozija» ali odplakovanje zemlje v zelo vzmerniškem obsegu. Za Evropejca so podobne razmere v ekvatorialnem pragozdu največkrat neprimerne in je dobro, da se jih kolikor mogoče izogiba. Toda

milijarde lir, to je za 8,2 milijarde lir, se pravi za 18,7%. Povsem tem je narastel tudi primanjkljaj in sicer od 349 v prvih osmih mesecih lanskega leta na 372,7 milijarde lir v istem razdobju leta 1955.

Glede celotne plačilne bilance, ki obsega kakor znano poleg trgovinske bilance tudi tako imenovano gibanje nevidnih postavk (posiljke izseljenec, zaslužek trgovske pomorščarje, dohodek turizma itd.), je minister dejal, da bo aktivna približno za 60 milijonov dolarjev, to je za isto vsoto kakor lanske leto.

Zunanja trgovina z vzhodnimi državami se razvija v ozkem okviru, ker ne ustrezajo cene italijanskim zahtevam.

ALI BO TREBA SE PRITISNITI DAVČNI VIJAK?

Dne 10. januarja 1956 zapade pooblastilo, ki ga je italijanski parlament dal vladi, da zboljša položaj državnih nameštencev. Do tega dne mora torej vlada izdati potrebne ukrepe, da bi se ti lahko uveljavili v korist državnih nameštencev. 1. julija 1956, ko se začne novo finančno leto. Vlada je že za finančno leto od 1. julija 1955 do 30. junija 1956 odobrila izplačajo davkov, in sicer trošarine na kavo, davka na mineralna olja, pristojbine za avtomobilska vozniška dovoljenja ter zvišanje cene soli in uvođenju nov državnih davek na metan. Ti davki bodo vrgli okoli 25-24 milijard lir. Toda s tem denarjem ne bo vlada mogla izvesti potrebnih ukrepov za zboljšanje položaja državnih nameštencev, ki bi se uveljavili 1. julija 1956. Po računih ministristva prosrete je samo za zboljšanje položaja profesorjev in učiteljev potrebnih 30 milijard, po računih ministra državne zakladnice pa celo 54 milijard. Ali bo treba po vsem tem zopet pritniti na davčni vijak?

ODKUPNA CENA ZA RIZ V ITALIJI

Kmetijski minister Colombo je v razpravi v parlamentu pojasnil, da je bila cena za odkup riža doletnega 6.200 lir za sto; po njevoem mnenju je ta cena za pridelovalce zadovoljiva.

Maroški sultan se vrača na prestol

Severna Afrika se še ni pomirila. Spopadi med vojaštvom in uporniki so sicer bolj redki, vendar ima policija še mnogo posla po raznih mestih, kakor v Kazablanki, v Alžiru je gibanje za narodno osvoboditev pozvalo delavce na splošno stavko. Delavstvo se je v glavnem pozivu odzvalo. Faurova vlada je z majhno večino usla krizi, v katero jo je hotela spraviti opozicija za

radi položaja v Severni Afriki. Vse kaže, da se je vlada odločila, da omogoči povratek na prestol maroškemu sultanu Sidi Mohamedu Ben Jusufu, ki je pred dvema letoma pognala v izgnanstvo na Madagaskar. Sultan se je z letalom vrnil v Pariz, kjer se je sestel s francoskim zunanjim ministrom Pinayem. Vlada računa, da se bo Marokro po povratku sultana pomiril.

Srednja Afrika in - mi

prav v tem okolišju uspeva veliko takih panog, brez katerih si modernega življenja ne moremo zamisljati. Sem spadajo n. pr. kavčuk, kakao, kava, čaj, sladkorni trs, rastlinska barvila, tropično sadje (banane), razne špicerije in že imenovani dragoceni lesovi. To vrstno blago je že od nekdaj med nami silno drago, ker ga uvažamo, vedno po posrednikih, iz zelo oddaljenih krajev Amerike, Azije, ali tudi po dolgih ovinkih iz Ekvatorialne Afrike. Nismo pa morda nikoli pomislili da je možno skrajšati pot do teh dragocenosti na polovico in si hkrati pridobiti za svojo lastno industrijo zelo priročnega in stalnega odjemalca.

SE NEKAJ BESED O RAZDALJAH

Nameni tega spisa so zdaj bralcu popolnoma jasni: preprečiti želimo javnosti o nujnosti, da se s prijateljskim sodelovanjem s sosednimi državami zlasti iz Podonavja, gospodarsko bolj svobodno udeležujemo v prekomorju. Nas štupni interesi to od nas nujno zahtevajo. Skušali smo tudi dokazati, da nam je priroda v Ekvatorialni Afriki odmerila polje, na katerem bi bila sprisa važnih geografskih činiteljev naša prizadevanja najbolj uspešna.

Trditve bomo pojasnili s sledenimi zelo preprostimi podatki o razdaljah, ki nas ločijo od raznih tropičnih področij.

Hamburg, glavno izhodišče za Srednjo Evropo na Severnem morju, leži čez 10.000 km daleč od Brazilije (Rio de Janeiro). Do zapadne obale Ekvatorialne Afrike (Kamerun, Kongo) je tudi okoli 10.000 km. Vzhodna področja so še bolj oddaljena. Do vzhodne obale Ekvatorialne Afrike (Zanzibar, Mombasa) imamo (skozi Suez) 12.500 km; do Indije okoli 13.000, do Indonezije pa kar 16.000 km!

Genova in Trst (odn. Reka) sta glede na zapadna atlantska področja (Brazilija, Zap. Afrika) skoraj na istem kot Hamburg; glede na dežele v Indijskem oceanu pa na boljšem za celih 4000 km; zatorej imamo 8000 do Mombase, 9000 do Indije in 2500 do Indonezije.

Govorimo o razdaljah od obale do obale. Dodati je treba vsaj 500 km po kopnem, ki ustrezajo povprečni razdalji Srednje Evrope od morja (Praga-Hamburg; Dunaj-Trst itd.) in vsaj še drugih 500 km (tudi po kopnem) ustrezajoči razdalji med obalo in v notranjosti ležečimi nasadi v prekomorju.

Konec koncev ga ni ekvatorialnega področja ki ne bi ležalo, če upoštevamo stara, klasična pota po morju, vsaj 10.000 km daleč od naših krajev. Največ jih leži v povprečni razdalji 12-13 tisoč km, od katerih najmanj 1000 po kopnem! Vsako zrno kave ali kakava, pa sleherni kosmič bombaža ali volne (če ni domači pridelek), ki ga potroši prebivalec iz Varšave ali Prage, iz Budimpešte ali z Dunaja, je prepotovano torej fantastično razdaljo v 10-12 tisoč kilometrov; pri tem je uporabilo, spriču zamudnega prekladanja blaga, okoli 2 meseca.

Trst potrebuje zvezo z Južno Nemčijo

Obnoviti treba potniški promet po bohinjki progi

V Wiesbadenu v Zahodni Nemčiji je bila navadno konferenca železniških evropskih uprav, ki je določila novi vozni red za mednarodne vlake. Od leta 1872 se na takšnem sestanku zbere vsako leto predstavniki evropskih železnic. Letos je prišlo na sestanek 142 ravnateljev in višjih uradnikov 56 železniških podjetij; tudi vzhodne države so se udeležile sestanka. Na povojnih železniških konferencah se je vedno in vedno postavljalo vprašanje, kako doseči večjo brzino mednarodnih vlakov; brzina teh trpi zlasti zaradi dolgih pregledov na mejah, Evropa je razkosana z gostimi mejami in s prav tolikimi carinarnicami. Ti mednarodni sestanki poskušajo od teh doseči, da bi čas za pregled priljage potnikov čimbolj skrčile. Medtem ko si uprave železnic prizadevajo, da bi prihranile vsako minuto, zadržujejo nekateri carinarnice mednarodne vlake na meji skoraj po eno uro.

Na letošnji konferenci so posvetili veliko pozornost tudi eturskemekspresu (Tauern-Express), ki pelje iz Londona čez Nemčijo, Avstrijo in Jugoslavijo do Aten v Grčiji. Vlak vozi čez Korosko in Gorenjsko. Na svoji dolgi poti se ustavi danes na 70 postajah, pred vojno samo na sedmih!

Trst bi imel veljiko korist, in sicer ne samo s turističnega, temveč tudi s splošnega gospodarskega vidika, ako bi se vključil v to mednarodno prometno zvezo, in sicer tako, da bi dobil priključek na Jesenice.

Cas je, da se končno odpre tudi za potniški promet bohinjaska proga (Muenchen - Salzburg - Jesenice - Nova Gorica - Repentabor - Opčine - Trst). Obnoviti bi bilo treba po tej progi brz viak Muenchen - Trst - odvisno od turskega ekspresa ali vsaj s priključkom na tega. Južna Nemčija kaže v zadnjem času več zanimanja za

Ameriški kapitali za Trst?

Tik preden se je tržaški župan Bartoli v New Yorku vrkal na «Vulkanijan», je izjavil, da upa, da se bo po njegovem povratku v Trst v njegovem mestu začelo novo življenje, in da se bo razvil pomorski promet. Trstu je potrebna večja industrijska delavnost in večje število turistov. Tistim, ki se bojijo za bodočnost Trsta zaradi tega, ker je Trst prebilju držal za zavezo, je odgovoril, da ni Trst prav nič bolj ranljiv kakor Neapelj ali Rim. Ko bo beneška družba «Adriatica» prihodnje leto, postavila na progo tri nove ladje, bo tržaški pomorski promet zaživel. K razvoju prometa bosta pripomogli tudi «Vulkanijan» in «Saturinjan». Ker najnovejši italijanski zakon dovoljuje tujemu kapitalu izvoz dobička — dividend — je g. Bartoli prepričan, da bo to privabilo v Trst več tujega kapitala.

Razvoji usnjarstva v Sloveniji

Ob I. usnjarstavi na „Gospodarskem razstavišču“

LJUBLJANA, 27. okt. Jugoslovansko usnjarstvo, posebno slovensko, je že dolgo pred zadnjo vojno izvažalo svoje izdelke v razne države Evrope, da, celo v Ameriko, kjer so bili njegovi specialni izdelki posebno cenjeni. Poleg usnja so izvažali tudi kože drobnice in svinjske kože. Po vojni pa so nastale poleg že obstoječih še nove tovarne, kar je imelo za posledico, da se je poleg svojih povečal tudi izvoz finalnih izdelkov.

Posebno v Sloveniji ima usnjarstva dejavnost — strojarska, čevljarstva in galanterijska — že od nekdaj globoke korenine. Iz malih obrtnih delavnic in čehov so se polagoma razvili veliki moderni obrati. Za svoje izdelke so imeli ti že v prejšnji Jugoslaviji odjemalce daleč po svetu in njihovi strokovni delavci so svoje znanje s pridom posredovali enakim podjetjem po vsej Jugoslaviji. Po zadnji vojni so to dejavnost še povečali in ustanovili v Domžalah pri Ljubljani posebni Usnjarški tehnikum, kjer mladina iz vseh krajev Jugoslavije dobiva temeljito znanje v tej stroki. Po vsem tem delahko trdimo, da ima usnjarstvo v Sloveniji svojo tradicionalno preteklost.

Poleg velikih usnjarških industrij na Vrhniki, v Kamniku in Sočanju so v začetku tega stoletja pričeli z izdelovanjem obutve razne tovrstne delavnice posebno na Gorenjskem. V tem času je prišel Peter Kozina v Tržico na Gorenjskem z organiziranjem serijske izdelave obutve. Izbral si je Tržico pač zaradi tega, ker je tam čevljarstva obrt že cvetela. Sprva je samo prekupevali, kmalu pa je sam pričel nakupovati usnje in zaposloval manjše delavnice, ki so iz njegovega usnja in po njegovih navodilih izdelovale čevlje. Ker se mu je ta posebno dobro obnesel, je leta 1910, zgradil lastno tovarno. Med prvo svetovno vojno, ko je bila velika potreba po vseh vrstah čevljev, vojaških in civilnih so tudi druga, manjša čevlarska podjetja razširila svoje obrate. Tako je imela Slovenija po prvi svetovni vojni že dobro razvito industrijo čevljev.

Čevlji znamke «Peko» (ime po lastniku Peter Kozina) so kmalu zasloveli po vsej Jugoslaviji po svoji solidnosti in trpežnosti. Poleg Peko čevljev so bili Zirovci posebno znani, ki so izdelovali športne, in smučarske čevlje, gozdarice in škornje. Za Tržičem so se tudi v Kranju razvijali podobni obrati. Celu v okoliških vaseh rastejo obrtne delavnice, ki polagoma prehajajo s svojo strojno mehanizacijo v male industrije. Tako se je v Ljubljani razvil obrat Krisper v Šiški v popolnoma mehanizirano delavnico.

Vse te velike in male obrate pa je nadkriljeval Peko, ki je obvladal trg s svojimi čevlji in je imel takrat 80 lastnih prodajalnih po vsej Jugoslaviji. Tako je bila pred zadnjo svetovno vojno industrijska proizvodnja čevljev v Sloveniji že na kar lepi višini.

Vsi ti obrati so imeli dober strokovni kader, saj so bili delavci večinoma izučeni čevljarji pomošniki. Tovarna Peko n. pr. je imela 60 odst. moške delovne sile (čevljarje pomošnike). Trdimo, da industrijski in pa pol industrijski obrati, izdelani na leto nad 1.600.000 parov čevljev, pri tem pa niti niso vsteli manjši obrati.

V tem času je ustanovilo znano česko podjetje «Bata» v Borovem velikom industrijsko podjetje. Vendar pa slovenska čevljarstva industrija s tem ni bila preveč prizadeta, pač pa je huda medsebojna konkurenca povzročila, da so se znižale cene obutvi.

Po osvoboditvi je bila potreba po obutvi seveda zelo velika in so vse tovarne čevljev morale delati s polno paro. Da se zadosti vsem nujnim zahtevam je bilo potrebno urediti izdelovalne obrtne planke in bolj racionalno izkoristiti vse možnosti hitre in praktične (Nadaljevanje na 2. strani 6. stolpca)

uvekla moderna tehnika, ki se pred nobeno nalogo ne ustraši, svojevrstven sistem «ferry-boata», namenjenega za hitrejši prevoz vlakov čez morje. To bi bilo bržkone izvedljivo iz našega južnega Jadrana, n. pr. iz Bara, ko bo enkrat pristanišče združeno z notranjim železniškim omrežjem.

Tedaj bo tovar kave, ki so ga halozila na vlak v Kamerun, brez slehernega prekidanja dospel do svojega cilja na Poljskem ali na Madžarskem itd. Enako bo dospel na postajo ob Čadu ali ob Kongu velikiški agrarni stroj naravnosti iz Prage.

Domišljija? Sanje? Nikakor! Rečimo rajši zadeva časa; predvsem pa Naša zadeva!

Zaključili bomo razpravo s tritočnim izveščkom:

1. Države Srednje - Podonavske Evrope (Jugoslavija, Avstrija, Madžarska, Češkoslovaška, Poljska) tvorijo z Jadrantom, iz prirodnih nujnosti, važno geo-gospodarsko enoto zlasti glede na trgovinsko izmenjavo z čezmorskimi, tropičnimi deželami. V njihovem interesu je, da vskladijo svojo čezmorsko ekonomsko politiko in se enotno udeležujejo.

2. Srednja Afrika je izmed ekvatorialnih področij tista, ki ledi Podonavski Evropi najboljše ter daje najbolj ugodne pogoje za živahno in trajno izmenjavo. Med obema področjima je nujno potrebno vzpostaviti čim krajše in hitrejšee prometne zveze (železnice in ceste Varšava - Jadrans - Libija - Kongo).

3. Jugoslavija je po svoji geografski legi poklicana, da prevzame v tej zadevi prve pobude in vodilno vlogo.

(LJUBO ZAMORSKI (Konec)

Andre Francois Poncet, znani francoski diplomat, ki je bil še nedavno francoski komisar v Zahodni Nemčiji in je odkrit pristaja zblizbanja med Francijo in Nemčijo, je v svojem komentarju o izidu ljudskega glasovanja v Posarju («Le Figaro») dal naslov »Nesrečno glasovanje«. (Za statut, ki bi ohranil neodvisnost Posarja v sestavu evropske obrambne zveze, je glasovalo 201.973 Posarcev - 33,3%, proti sta u. se pravi praktično za Nemčijo, 423.434 67,7%). S tem še ni dokončno zapečaten usoda Posarja, vendar je jasno, da je Francija, s katero je Posarje gospodarsko združeno, zgubila prvo bitko. Dokončno bi morali o Posarju sklepati na mirovni konferenci z Nemčijo. Francija in Zahodna Nemčija pa s'a se dogovorili, da ostane Posarje dotlej evropeizirano, se pravi neodvisno. Ako bi večina Posarcev glasovala za statut, bi se po vsej verjetnosti Posarje udrldilo kot neodvisna država v okviru zveze zahodnih držav. Izid glasovanja predstavlja tudi poraz za zahodnoevropsko zvezo, a hkrati za francoskonemško sodelovanje. Francozi so pristali na oborožitev Zahodne Nemčije in na njen sprejem v NATO pod pogojem da nemški kancler Adenauer sprejme kompromis o Posarju in ne zahteva združenje z Nemčijo.

A. Francois Poncet, ki nam ga je karikaturist upodobil s cvetko, ker je znan kot silno uglajen diplomat, pravi tudi, da so Posarci zdaj posredno glasovali za Nemčijo, ker si je ta omogolila, medtem ko so se takoj po vojni oklenili Francije in ideje neodvisnosti, ker je bila Nemčija na tleh. Gotovo pa je tudi, da je strah, ki so ga glasovalcem v ille objune udarne čete s svojim razrajanjem po hitlerjevem vzorcu, imel svoj učinek. Po pravici se v zahodnih državah boje, da so se pristalsi hitlerjevskih metod v Nemčiji samo poskrili in čakajo na ugodno priložnost.

(Pri plebiscitu leta 1935 je glasovalo za Nemčijo 477.119 ljudi - 90,36% od skupnega števila glasovalcev 528.005, za ohranitev neodvisnosti 48.512 - 8,81 odst. in za Francijo 2.124 - 0,40%).

Znani angleški zgodovinar Toynebe je evropskim državljanom, ki so se razburjali zaradi osvobodilnih upov v Indoneziji, Indokini in Malajji, že povedal grenko resnico: Evropejci so stoletja prodrali v Azijo in azijskim narodom vsiljevali svojo vojo in svojo kulturo; zdaj je nastopal čas, ko azijski narodi vračajo Evropi milo za drago.

Približno iste misli razvija Fr. Heer v eni izmed «nedeljskih pridig» v nekem nemškem listu, in sicer v rubriki »Duhovni svet«. Evropski kristjani se v svojih odnosih do azijskih in afriških narodov le preveč sklicujejo na svoje boge, pravi pisec, in radi pozabljajo, da za azijske in afriške narode ostajajo drugi bogovi. Skliučuj se na svojo Boga zakrivajo Evropejci prepogosto svoje osvajalne načrte in hočejo narodom drugih čim vsiliti svoje miselne sisteme, svoja čustva in nazore. Evropski kristjani se radi zadovoljujejo z navideznimi uspehi, ki jih še dosežejo, toda v glavnem ostane, o dušne in duhovni Azije evropskemu krščanstvu zaprti.

Veliki svet vselama in Azije se upira prodiranju evropskega krščanst

Vesnik SLOV. GOSPODARSKEGA ZDRUZENJA

REGISTRACIJA JUGOSLOVANSKIH PODJETIJ, KI SE BAVIJO ZUNANJO TRGOVINO
Uprava za zunanjo trgovino je v skladu s listu FLR-J št. 42/55 objavila določila, v smislu katerih so gospodarska podjetja, ki se bavijo z zunanjo trgovino, obvezana, da ji dajo predpisane dokumente za vpis v zunanjo-trgovinski register.

Draginske doklade za gostinske obrate

Table with columns: URADNIŠKO OSEBJE (mesečno), s hrano, brez hrane, NEURADNIŠKO OSEBJE. Rows include categories like 1. kat., 2. kat., 3. kat. and various age groups.

KRONIKA

OBLETNICA NASTOPA ITALIJANOV UPRAVE. Dne 26. oktobra je bilo v Trstu, odkar je Italija prevzela upravo nekdanjega ozemlja, ki jo vodi general-gubernator dr. Palamara. Ob tej priložnosti je generalni komisar sklical konferenco, na kateri je poiskal o svojem delu. Nekaterih vprašanih je bilo pridruženje Slovencev, ki vprašanje uveljavljanja londonskega statuta, dvojezičnosti, nameščenja Slovencev v javne službe itd., se svojim poročili ni dotaknil.

O novem jugoslovanskem dednem pravu

Novost novega zakona je, da ne prične več veljavnosti ustne oporoke. Tako v izrednih razmerah, ki onemogočajo oporočitelju, da bi sestavil pisno oporoko, je mogoče testirati tudi pred dvema pričama; taka oporoka pa se mora v 30 dneh potem, ko izredne razmere prenehajo, nadomestiti z redno, ker izgubi sicer veljavo. Redna oporoka mora biti pisarna; če ni veljavna, je potrebno, da jo oporočitelj ali da sestavi pred okrajnim sodiščem, za kar je predpisana določena oblika, ali pa, da jo lastnorok pisno napiše in podpiše, ali pa, da jo da na drugo osebi; v tem zadnjem primeru jo mora zapustnik v navzočnosti dveh oporočnih prič lastnorok podpisati in hkrati izjaviti, da je to redna oporoka, priči pa se morata na oporoki podpisati; tako oporoko lahko napravi zapustnik sam, če zna pisati in pisati.

Življenjski stroški na Koroškem

Naš sodelavec, ki je zadnji poročal o mehanizaciji kmetijsva na Koroškem, na aljuje: Na Koroškem sem zbral tudi nekaj podatkov glede življenjske ravni v Avstriji. Iz teh sledi, da je raven na splošno še nizka. Če primerjamo cene s plačami, opazimo veliko razliko. Plače so po splošnem računu za posamezne kategorije za 1-3 šilinge (25-75 lir) na uro nižje kot pri nas na Tržaškem. Nasprotno temu pa so cene, razen hrane, iste kot pri nas, se pravi za tamkajšnje razmere je drago, obutev, perilo in podobno zelo drago. Poleg tega ni kakovost izdelkov na primerni višini.

Promet v tržaškem pristanišču

ZA »VULKANILJO« »SATURNIJA«. V sredo je priplula iz New Yorka v Trst motorna ladja »Saturnija«, ki bo vozila odšel na progi Trst-New York. Pristajata jo v Benetkah, Patrasu, Neaplju, Palermu, Gibraltarju, Lizboni in Halifaxu. Ladja odpluje iz Trsta 9. novembra. ODHOD JUGOSLOVANSKIH LADIJ »Lastov« bo odplula 8. novembra iz Trsta na progi v Grčijo. »Lovčev« bo odplula 7. novembra na Reko na progi Daljni vzhod. »Romanija« bo odplula 8. novembra na Reko na progi v Severno Evropo. »Makedonija« odide 8. novembra na Reko na progi v ZDA. »Titograd« odpluje 11. novembra na Reko na progi v Aleksandrijo. »Avala« odpluje 20. nov. proti Reki na progi v ZDA. »Zadar« odpluje 25. novembra proti Reki na progi v Severno Evropo.

Socialni UTRINKI

V NEMCIJI POTREBUJEJO TUJE RUDARJE. Nemški premogovniki so v oktobru na področju Porurja sprejeli 16.600 rudarjev in 4.900 učencev. Rudarje najemajo predvsem iz inozemstva, in sicer so v določenih razdobjih najeli tudi do 60% tujih rudarjev. Stevilo tujih najetih rudarjev se je zdaj znižalo približno na polovico. Uradi za delo so od novega leta stavih na razpolago premogovnikom okoli 60.000 novih loč, to je na 10.000 več kakor; lansko leto. V preteklih devetih mesecih je zapustilo delo v premogovnikih okoli 66.000 delavcev. Nemčiji primanjkuje okoli 12.000 strojnih inženirjev.

IMPEXPORT

TRST - ULICA CESARE BATTISTI 23-I Tel. 44-208 - Telegr. IMPEXPORT - TRIESTE
UVAŽA: vsakovrsten les, drva za tekstil, kolonialno blago kurjavo, gradbeni material in raznovrstne stroje
IZVAŽA: vsakovrsten les, drva za tekstil, kolonialno blago kurjavo, gradbeni material in raznovrstne stroje
SPECIALIZIRANO PODJETJE ZA VSAKOVRSNE KOMPENZACIJE

KAJ MORAŠ VEDETI O SOCIALNEM ZAVAROVANJU

Primer starostne pokojnine
Zaradi lažjega pregleda in bolj šega razumevanja navidezno precej zamotnega preračunavanja pokojnin za invalidnost in starost, bomo na primeru, ki je seveda za vsakega zavarovanca različen, pojasnili višino starostne pokojnine. Zavarovanec, ki je v juniju letos dosegel 60 let starosti (moški) ter takoj višil prošnjo za starostno pokojnino in plačil došel 240 mesečnih prispevkov, bo prejel od 1. julija leto naslednjega pokojnino: Zavarovanec ima pravico do pokojnine, ker je od začetka zavarovanja prejel 15 let, ker je star 60 let in ker je plačal nad 180 mesečnih prispevkov, kakor določajo pogoji. Kakor je razvidno iz plesove osebnostne knjižice (Libretto personale per le assicurazioni obbligatorie) je plačal skupno Lir 19.400 osnovnih prispevkov, od katerih Lir 2400 pred 30. aprilom 1939, Lir 1800 v razdobju od 1. maja 1939 do 31. marca 1943, ter Lir 15.200 od 1. aprila 1943 do junija 1955. Najprej moramo vse prispevke izenačiti, in sicer: 1. L. 2400x270%, do 30. 4. 1939 L. 6.480 2. L. 1800x150%, od 1. 5. 1939. (24.380 - 3.000) L. 2.700 3. L. 15.200 od 1. aprila 1943. L. 15.200 do junija 1955 L. 15.200 Skupno L. 24.380

Okoli 600 vagonov jabolk v Brkinih

Organizacija izvoza v Nemčijo, ČSR in Poljsko
Koper, 30. oktobra 1955
Ze več let (od leta 1949) niso beležili na brkinsko-vremskem področju tako dobro in obilno letino jabolk kot letoš. Računajo, da bodo na tem področju nabrali letos okoli 600 vagonov tega sadja. Da bi bil odkup po ustreznih cenah že v naprej zagotovljen - kar je najbolj važno - in pravilno organiziran, je Okrajna združena zveza v Kopru, v katere območje spada po novi upravni ureditvi tudi navedeno področje, storila v sporazumu z združnimi organizacijami in odkupnimi podjetji vse potrebne zadevne ukrepe. Tako se ves odkup vrši izključno po kmetijskih združenjih. S tem ukrepom se je preprečila vsaka spekulacija in navijanje cen, tako da pridejo letos tudi direktni potrošniki do tega zdravega sadja po razmeroma zelo nizkih cenah. Na drugi strani omogoča izključni odkup preko kmetijskih združenj, da se blago pravilno in lepo sortira. Zelo važno je tudi dejstvo, da bo lahko kmet-pridelovalec z lahkoto prodal po vnaprej sporazumno določenih ugodnih cenah ves svoj pridelek. V zvezi z organizacijo odkupa jabolk na omenjenem področju je glede na kvaliteto določeno, da bodo 100 vagonov izvozihi 300 vagonov je namenjenih za domačo (interno) potrošnjo 200 vagonov pa za predelovalno industrijo. Od navedenih količin bo med letos-

NOVA MLEKARNA V BUJAH

NOVA MLEKARNA V BUJAH. V Bujah bodo odprli novo mlekarino, ki bo sprejemala okoli 50 hektolitrov mleka na dan. Mleko bodo dovažali tudi s podeželja Buzeta in Poreča. V mlekarni bodo izdelovali maslo in sir. Mleko nameravajo izvažati tudi v Trst.

BAZZANELLA UMBERTO

TRST - UL. F. VENEZIAN 6 Tel. 24-197
Zastopnik za Trst, Vienn, Gorico in FLRJ
SCHIRATTI - Vinarska kemična sredstva za ohranitev in nego vin.
VERMOREL - Škroplilnice in naprave za žveplanje razpršilniki.
CINGANO - Tovarna vinarskih strojev.
NARDI - Kmetijski stroji.
ELETTRONICA U. LOLL - Bojljerji, uporniki, radiatorji in sprave za klimatizacijo.
ELEKTRIKI GORILINI ING. ZAM-BELLI na naito in sanitarni predmeti.

TRŽNI PREGLED

Vestnik KMEČKE ZVEZE

SEDEŽ: TRST, ULICA FABIO FILZI ŠT. 10 I., TELEFON ŠT. 54-58

Tržaški trg

KAVA
TRST. Na mednarodnih trgih s kavo vlada mrtvilo. Izvedenci trdijo, da bo negotovost trajala še nekaj mesecev, ker so še nejasne smernice, ki jih bo nova brazilska vlada narekovala na finančnem in ekonomskem področju.

Na tržaškem tranzitnem trgu se zanimajo zlasti za kavo vrste Minas, Santos in za srednjeameriške vrste. Cene pripravljene blaga v prosti lupki so naslednje: Minas 2 52-53 protih dolarjev 50 kg; 56-57 dolarjev v kliringu; Rio 5 47 protih dolarjev in 52-53 dol. v kliringu; Victoria 7 33-34 odnoso 44 dolarjev; Kostarika 565-600 šilingov; Uganda w. & c. 320-322 šil. Kava že vkrana ali pripravljena za vkranje stane 300 vagon - odhod prosta luka Trst: Minas 2 50-51 dol.; Rio 5 45 dol.; Kostarika HGA 560 570 šilingov proti vkrancju v novemburu-decembru in decembru-januarju; Kostarika SHB 580-590 šil. proti vkrancju v novemburu-decembru in decembru-januarju; Uganda w. & c. 305-320 šil.; Tanganika A in AA 570-620 šil. Kenya A 560-620.

Cene kave na viru proizvodnje so naslednje: **brazilska kava**, v dolarjih za 50 kg f.o.b.: Rio N. Y. 43.50; Rio N. Y. 3 46.50; Santos Superior 68.50; Santos extra prime good to large bean 73; Victoria 5 good to large bean 39; **srednjeameriška kava** v dolarjih za 50 kg f.o.b.: Haiti naravna XXX 59.50; Salvador naravna 65; Kostarika 73.50; **arabska kava**, v šilingih za 50 kg c.i.f.: Gimma 420; Moka Hodeidah 1 465; **afriška kava**, v šilingih za cwt c.i.f.: Uganda oprana in prečiščena 317; **indonezijska kava**, v holandskih florintih za 100 kg c.i.f.: Bali Robusta 10-12 odst. nečistoče 282.

Povprečne cene ocarinane kave od uvoznika do grosista klo skladišče prodajalca v lirah za kg neto ponovno pretehtano: **brazilska**: Rio N. Y. 5 1430; Rio N. Y. 3 1450; Santos Superior 1680; Santos extra prime good to large bean 1720; Victoria 6 good to large bean 1360; **srednjeameriška**: Haiti naravna XXX 1690; San Salvador 1750; Kostarika 1870; **arabska**: Gimma 1530; Moka Hodeidah 1 1655; **afriška**: Uganda oprana in prečiščena 1340; **indonezijska**: Bali Robusta 10-12% nečistoče 1325.

SLADKOR
TRST. Kvotacije madžarskega sladkorja so ostale neizpremenjene - 116 dolarjev za tono f.o.b. prevoz Trst. Angleški sladkor stane 42/63 funta šterlinga za tono c.i.f. Trst. Nekoliko dražji je belgijski sladkor, ki kvotira 575 frankov.

KAKAO
TRST. Good fermented Gold Coast main crop stane 267/6 šilingov za 50 kg c. i. f. Trst proti vkrancju v oktobru-decembru in novemburu-januarju, 270 šil. proti vkrancju v decembru-februarju in 272/6 proti vkrancju v januarju-marcu.

POPER
TRST. Na trgu s poprom so razmere teške. Ponudba prevladuje nad povpraševanjem. Zaloga starega pridelka so še obilne. Po zadnjih vesteh z vira proizvodnje ponujajo Sarawak črni special po 235 šil. proti vkrancju v novemburu, 232 proti vkrancju v decembru in 230 proti vkrancju v januarju; vrsta Malabar stane 285 šilingov proti vkrancju v novemburu, 280 proti vkrancju v decembru in 275 proti vkrancju v januarju; vrsta Muntok stane 342/6 šil.; vrsta Tellicherry stane na viru proizvodnje 297 šil. proti vkrancju v novemburu, 292/6 šil. proti vkrancju v decembru in 287/6 proti vkrancju v januarju.

Italijanski trg

Italijanski trg z mehko pšenico je oživel zaradi večjega povpraševanja minov. Cene trde pšenice so še vedno izredno visoke; pridelovalci in razprodajalci svojih zalog ker upajo, da bodo v prihodnjih mesecih lahko še dražje prodajali. Koruza gre dobro od rok, ker je nastopila doba pitanja prašičev. Cene so visoke. Trg z neolusčenim in olusčenim rižem je miren.

Na trgu s kladno živino je še precej živahnost. Za debele prašiče je veliko zanimanje, dočim je po prašičkih za rejo povpraševanje majhno.

Cene masla so dosegle skrajno nizko raven. Na trgu s sirom so razmere neizpremenjene.

V nekaterih pokrajinah predvideva jo slab pridelok oljk. To seveda vpliva na cene olivnega olja. Trgovanje z vinom se normalno razvija; večje je zanimanje za vina novega pridelka, zlasti pa za boljše vrste. Dobro se prodajata sveže sadje in sezonska povpraševanja. Visoke so kvotacije limon, pomaranče in mandarin na še ne gredo od rok. Mandeljini so dosegli rekordno ceno; kljub temu cene še naraščajo. Po paradiznikovki meži ni povpraševanja.

ZITARICE
PADOVA. Mehka pšenica fina 6900-7100, dobra 6700-6900, navadna 6600-6800; koruza rumena marano 6250-6350, bela 4750-4800; oves 5400-5500; inozemski oves 5300-5400; inozemski ječmen 4800-4850, inozemska riža 4150-4200; moka iz mehke pšenice tipa «0» 8800-9500, tipa «1» 8400-9200, tipa «1» 8100-8700, tipa «2» 7600-8300; pšenični otrobi 4750-4850; pšenični

zdrob tipa «0» 11.300-11.400, tipa «1» 10.800-10.900; bela koruzna moka 5900-6100; rumena koruzna moka 7100-7200.
VERCELLI. Neolusčeni riž: navaden 5800-6000; Pierrot 5600-5800; Ardizzone 5700-6000; Maratelli 5900-6300; Rizzotto 6100-6400; Razza 77 5800-6100; R. B. 6300-6600; Arborio 6900-7300. Oluščeni riž: navaden 9400-9700; Pierrot 10.200-10.500; Ardizzone 10.800-11.000; Maratelli 11.500-11.800; Rizzotto 11.600-11.900; Razza 77 11.700-12.000; R. B. 11.800-12.100; Arborio 13.800-14.500.

PERUTNINA
MILAN. Zivi piščanci I. 675-725, II. 575-625; zaklani piščanci I. 825-875, II. 700-750; inozemski zmznjeni piščanci 600-700; žive kokoši 525-600; žive inozemske kokoši 525-600; zmznjene kokoši 725-775; inozemske zmznjene kokoši 500-550; zaklane pekatke 825-875; zaklani golubi 825-875; zaklani purani 725-775; zaklane pure 800-850; inozemske zmznjene pure 400-500; žive rance 425-475; zaklane rance 550-600; zaklane gosi 400-475; gosi za rejo 800-1100 lir komad; živi zajci 360-400; zaklani s kožo 460-500; zaklani brez kože 480-540; sveža jajca I. 39-40; zmznjena jajca 29-30; navadna jajca 37,50-38; inozemska sveža jajca 27-36.

ZIVINA
LUGO. Zivina za rejo: krave breje (prvencine) težke 5 stovov 135.000-200.000 lir glava; telice 2 stota težke 60.000-80.000; vprezna zivina volj 300-335 lir kg žive teže; krave 200-260.000 lir glava; **klavna zivina**: volj 6 stovov težki 5 stovov I. 310-370, II. 220-280; 6 stovov I. 300-370, II. 220-250; junci težki 5 stovov I. 310-370, II. 220-280;

telčki 420-500; molzne krave 180-250.000 lir glava; prašički Large White 430-470; prašički 15-20 kg 410-435, 20-25 kg 405-425; suhi prašički 30-50 kg 360-400, 50-80 kg 330-370; debeli prašički 100-150 kg 320-340, 150-200 kg 340-355; 200-250 kg 355-370; plemenske svinje za rejo 30 kg težke 450-490 lir kg; konji za delo 180-220 lir kg ali 80-110.000 lir glava; konji za zakol I. 220-230 lir kg, II. 180-190; žrebeta za zakol I. 160-170, II. 130-140 lir kg; osli za delo 85-90 lir kg ali 50-60.000 lir glava; osli za zakol I. 130-140 lir kg, II. 110-120; ovce 180-220; jagnjeta 350-370.

ZELJENJAVA IN SADJE
MILAN. Suh esenec 30-40 lir kg; karčof 80-105 komad; korenje 38-40; kromarč I. 45-50, II. 18-25; ohrovt 20-45; paradizniki Riviera 60-90; bučice 90-100; špinata 60-70 fižol v strošju 60-90; cikorki 30-50; solata endivija 40-70; krompir binje francoski 34, belgijski 35-36, holandski 39-41.

Bele pomaranče 60-80; kaki 30-35; jabolka deliciosa I. 80-120; II. 40-60; navaden kostanj 30-65, kostanj maroni 80-130; smokve v venčkih 125.

KOZE
FIRENZE. Cene za kg f.o skladišče prodajalca brez davkov; surove kozo: teleta 3/8 660-720 lir, 8/12 450-500; teleta z glavo in prednjimi parklji 12/30 330-350; volj z glavo in prednjimi parklji 30/40 280-300, nad 40 kg 200-220; toskanski jagnje za kožuhe 350-450, za rokavice 250-350; jagnje merinos 300-350; zajci 350-400 lir.

MEDNARODNA TRŽIŠČA

	CHICAGO	NEW YORK	LONDON	SANTOS
Pšenica (stot. dol. za bušel)	1. 10.	18. 10.	31/10.	
Koruza (stot. dol. za bušel)	202 1/8	201 1/8	204 1/8	
	131 1/8	127	128 1/8	
Baker (stot. dol. za funt)	50.-	45.50	45.80	
Cin (stot. dol. za funt)	96.25	96.12	96.75	
Svinec (stot. dol. za funt)	15.50	15.50	15.50	
Cink (stot. dol. za funt)	13.-	13.-	14.75	
Aluminij (stot. dol. za funt)	24.40	24.40	24.40	
Nikelj (stot. dol. za funt)	64.50	64.50	64.50	
Bombaž (stot. dol. za funt)	32.25	34.-	34.55	
Zivo srebro dol. za steklenico	278.-	280.-	284.-	
Rava (stot. dol. za funt Santos 2)	57.-	67.50	57.25	
Baker (f. šter. za d. tono)	360.-	354 1/2	371.-	
Cin (f. šter. za d. tono)	748 1/8	762.-	781.-	
Cink (f. šter. za d. tono)	91 1/4	91 3/4	91.-	
Svinec (f. šter. za d. tono)	107.-	107 3/4	106 7/8	
Kava Santos C (kruzejrov za 10 kg)	464.-	458.40	438.90	

Baker se je spet nekoliko povzpelj, toča prejšnje visoke ravni ni več dosegel. Cena cina je čvrsta. To velja tudi glede kavčuka in zlasti koruze.

ZITARICE
Cena pšenice se je v Chicagu dvignila v tednu do 28. oktobra od 200 7/8 na 202 1/8 stotinke dolarja za bušel. Se bolj je skočila cena koruze, in sicer od 124 7/8 na 127 1/8 o stotinke dolarja za funt proti izročitvi v decembru. Formoza je kupila v Chicagu 1.220.500 bušlov pšenice. Gršja pa na 900.000 bušlov, prav tako je ameriški ministristvo za kmetijstvo poseglo na trg. Američani kupujejo velike množice koruze za prašiče. V tej sezoni so cene žitaricam poskočile za 11%, bolj kakor lansko leto v tem času. Splošno je bil pridelok izven Združenih ameriških držav zelo obilen, računajo, da bo posega na trg tudi Sovjetska zveza. Dne 26. oktobra se je v Ženevi začela mednarodna konferenca za sporazum o žitu.

SLADKOR, KAVA, KAKAO
Cena sladkorja je malo niha; 28. okt. je znašala v New Yorku 3.26 (teden poprej 3.27) stotinke dolarja za funt proti takojšnji izročitvi. Računajo, da bo Sovjetska zveza kupila večje količine sladkorja in sicer okoli 300.000 ton. Vse kaže, da državno-svjetske zaveznice ne bodo v Evropi nastopile kot izvoznice. Zmrazil je poskočevala trsna nasade v Argentini in Braziliji. — Cena kave je v New Yorku v tednu do 28. okt. popustila od 51,85 na 50,05 stotinke dolarja za funt proti izročitvi v decembru. Na trg prihaja novi pridelok, ki pritiska na cene. V ZDA je mednarodna konferenca, na kateri skušajo doseči sporazum za ustajitev cene. — Kakao je v New Yorku notiral 30,95 (teden poprej 31,00) stotinke dolarja za funt. Američani cenijo pridelok na Zlati obali 80.000 ton. Zaloga v ZDA so obilne.

VLAKNA
Cena bombaža se je v New Yorku v tednu do 20. okt. dvignila od 34,25 na 34,35 stotinke dolarja za funt proti takojšnji izročitvi. Izven Združenih ameriških držav proizvodnja bombaža še vedno napreduje. Po podatkih mednarodnega odbora za bombaž bo kmalu presegla proizvodnjo v Ameriki. Kmalu ne bo svet navezan več na ameriško proizvodnjo. V Liverpoolu je cena za ameriški middling proti izročitvi v novemburu napredovala od 31,25 na 31,38 penija za funt; v Aleksandriji karnak od 73,59 na 73,76 talarja za kantar, asmuni je nazadovol od 57,10DM za 100 kg.

na 52,02. — Cena volni se dviga. V New Yorku je za suinit napredovala od 127 na 128 stotinke dolarja za funt. Na dražbah v Londonu je cena poskočila tudi na 7,5%; cena česane volne vrste 64'S v Londonu 103 1/2 penija za funt (102 3/4 teden poprej). Svetovno potrošnjo v letošnjem letu cenijo na 2.589 milijonov funtov. Med potrošnjo in ponudbo bo vladalo ravnotežje. Poraba je zlasti napredovala v ZDA in na Japonskem. V bližini sezoni bo potrošnja znašala 2.615 milijonov funtov; sedanje zaloge zadostujejo za 4 mesece. Razvednotenje argentinskega peza, ki je sledilo razvednotenju paragvajske valute, bo vsekakor vplivalo na izvoz volne.

KAVČUK
Cena kavčuka je v Londonu poskočila od 41,80 na 42,40 v tednu do 28. okt. V Londonu je cena za vrsto RSS napredovala od 34 1/2 na 35 penija za funt pri kupcu in od 34 3/4 na 35 1/4 penija za funt. Ameriška vlada neče prodajati blaga iz svojih strateških zalog. Indonezijska je znižala izvozne cene. Več proizvajalcev pnevmatik je v ZDA povabila ceno za 1 1/2 do 5%. Potrošnjo v letu 1955 cenijo na 1.860.000 ton, in sicer za 10.000 ton večje kakor proizvodnja naravnega kavčuka. Da bi pokrili ta primanjkljaj so zlasti v Nemčiji in Franciji razvili proizvodnjo sintetičnega kavčuka.

KOVINE
Cena elektrolitičnega bakra je v New Yorku v tednu do 28. okt. napredovala od 38,25 na 41 stotinke dolarja za funt. Cile je za prodal svojo proizvodnjo v prvem polletju 1956, ki bo dosegla 220.000 ton. Veliko je povpraševanje po cinu. Potrošnja cina v lanskem letu je dosegla 6.800.000 ton. Računajo, da bo verjetno leto še višja. Proizvodnja Velike Britanije in Združenih ameriških držav bo v prihodnjih dveh letih napredovala za 20 odst. V New Yorku je cin napredoval od 93 na 95 stotinke dolarja za funt. Poskus, da bi ceno cinku dvignili ni uspel. Cink Saint Louis je nazadovol od 13 na 11,97. Lito železo je ostalo pri ceni 58 dolarjev za tono. Buffalo prav tako pri tej ceni, staro železo 44,50 (teden poprej 44,83). Antimon Laredo neizpremenjen pri 33 stotinke dolarja za funt. Zivo srebro 28. okt. neizpremenjeno pri 270-275 dolarjev za steklenico. — Barvaste kovine v Zahodni Nemčiji 28. oktobra: cin 925 DM za 100 kg, svinec 144,21 in cink 120,95 DM za 100 kg.

BORZA

VALUTE V MILANO				VREDNOSTNI PAPIRIJI V TRSTU			
	19. 10. 55	31. 10. 55	Min. Maks.		19. 10. 55	31. 10. 55	Min. Maks.
Dinar (100)	65	65	—	Južna železnica	1.780	1.795	1.780 1.842
Funt šterling	6.175	6.225	6.150 6.225	Splošne zavarov.	20.650	21.250	20.650 21.940
Napoleon	4.309	4.250	4.200 4.300	Assicuratrice	5.400	5.400	—
Dolar	637.-	636	636 637	Riun. Adr. Sic.	7.350	7.700	7.350 7.700
Franc. frank (100)	166.-	165	164.- 167.-	Jerolimski	8.350	8.350	—
Svicaški frank	149.-	148,50	148,50 149,50	»Istra-Trste	650	655	650 665
Funt št. papir	1.660	1.670	1.660 1.670	»Lošnje	9.000	9.350	9.000 9.350
Avstrijski šiling	23,90	23,50	23,25 23,90	Martinolič	5.050	5.350	5.050 5.350
Zlato	724	724	722 724	Premuda	21.000	21.000	—
				Tripkovič	19.450	19.100	19.100 19.450
				Openski tramvaj	2.500	2.500	—
				Terni	399.-	374.-	374 409.-
				ILVA	624.-	640	619 640.-
				Zdr. jadr. ladjedel.	475.-	460	460 475.-
				Ampelea	1.400	1.400	—
				Arrigoni	1.000	1.000	—

Tudi trta bo delala čudeže

Mošt v sod, pikon v zemljo! To staro pravilo kraških vinogradnikov je še vedno veljavno. In tudi mora tako ostati, ker v kmetijskem gospodarstvu ni daljših presledkov. Tega se naš kmet zlasti kot vinogradar dobro zaveda. Sploh je resnica, da se v primeri z drugim kmetijskim vejami za vinogradništvo še najbolj stalno zanima in si prizadeva za čim bolj uspešno (napredno) vinarjenje. Ni pa s tem rečeno, da je treba dosegel zadovoljivo strokovno višino. Ali v marsikateri smo zaostali!

Trg je močno nasičen z vinom in je zato toliko večja konkurenca. Res je tudi, da so nas politične razmere pogotve in takšne okoliščine, ki niso naklonjene kmetijstvu. Vendar je vinarstvo nasproti drugim kmetijskim vejam na najboljšem. To je pripisati tem dejstvom: Za to vejo se, kot že rečeno, razmeroma najbolj zanimamo in imamo zato največji uspeh. Drugič: Ne smemo pozabiti, da imajo naši kraji razen svojih pomankljivosti tudi veliko prednost, ki obstoji v tem, da so vsi pridelki in torej tudi naše okusni. Tretjič: Iz naše zemlje dobimo vino (teran), ki nima šele enakega, nima tvoj tekmeča. Naš teran je edinstvena kaplja po svojem prijetnem okusu in vsebovanih snoveh (mlečna kislina, železo, barvilno), ki krepijo zdravje, seveda če ga uživamo v primernih količinah.

Te prednosti so za nas velikega gospodarskega pomena in jih zato ne smemo prezirati. Je razumljivo, da težimo za čim večjim in boljšim pridelkom. Kakovost (dobrota) vina se pomika vedno bolj v osredje. Na to ne smemo pozabiti. Glede enega in drugega (količine in njene kakovosti) odločata dva čimtalja: narava (vreme) in vinogradnik. Čim bolj umno vinogradarimo, tembol uspešno se borimo proti škodljivim učinkom narave (proti suhi, moči, rastlinskim in živalskim škodljivcem) in tem boljše je naš vinski (in seveda tudi drugi) pridelok.

Mnogo je še nedostatkov, ki zmanjšujejo pridelok in bi jih bilo treba zato odpraviti. V naslednjem hočemo navesti le najglavnejše. Danes je na dnevnem redu vprašanje delovne moči. Ni delovnih moči, in kolikor so na razpolago, so drage. Radi tega smo prisiljeni omejiti se na manjšo obdelovalno površino, v tem primeru na manjše število trsov in gledati, da delovno silo kolikor je mogoče nadomestimo v vprežno živilo ali s strojem. To pa je mogoče, če je med trsnimi vrstami dovoljna razdalja. Tako rešimo še druga vprašanja, ki so za uspešno delo zelo važna: trta dobi svoj življenjski prostor (dovolj prostora in hrane za rast in rodnost), dovolj svetlobe (sonca) in zraka. Ne bomo gospodarsko prav nič prikršajali, če sadimo trto od trte v razdalji 150 cm. Naše ozemlje se glede na sestav tal deli na dva pasa. Ob morju in v neposredni okolici Trsta je drugačna (peščeno lapornata, glinasta), na Krasu pa peščena, kamenita ali težka glinasta peščena rdeča zemlja (jerovka). V obeh pasih gojimo vse mogoče vrste, današnjega trga. Ali bi ne bilo gospodarsko bolj na mestu, če bi se oprljeli trsnega izbora, ki je naš zemlji najbolj primeren? Zal nimamo trtnice, niti ustanove, ki bi se za to zanimala. Začnimo sami, in to s poskusi na majem!

Tudi trta zna delati čudeže ali nas prijetno presenečati z obilnim in dobrim pridelkom; tudi ona zna biti zelo hvaležna za naše skrbno in pravilno negovanje. To sestoji predvsem iz čim bolj rahlje (zračne) zemlje in pravilnega gnojenja. Ze stari Rimljani so vedeli, da vlažna, težka in mrzla zemlja trti ne prija, temveč da ljubi suha, topla tla. Če ni zemlja po svojem sestavu rahla — kar je po naših kraških vinogradih —, moramo ji to, kolikor se le da, posredovati. Izkušstva vinogradnikov govornijo dovolj razločno, kako težko zemlji n. pr. omet (malčano), cestno blato (znos) i. e. Ne manj hvaležna ni za globoko rahljanje med letom. Seveda je rahljanje toliko bolj učinkovito, čimbolj upošteva mo, da so njene kornine-lasnice (in te ji preskrbujejo hrano) oddaljene od debila (1/2, 1 in tudi več metrov, kar zavisi od velikosti trte).

Na trta posebej naglasi vlogu hlevskega gnojja pri rasti in rodnosti trte. Saj ga nima nikoli dovolj, kraska zemlja celo ne. Če pa pripravimo rahljanje zemlje pred zimno za ostale poljske kulture, velja to toliko bolj za vinograd. J. F. POMANJKANJE SENA

Odkar so v Jugoslaviji odpravili prisilni odkup živine, se je naplodično mnogo živine. Čeprav ni bila letina za seno letos tako slaba, primanjkuje sena na Gorškem, zlasti na srednjem Vipavskem. Cena je visoka. V začetku so ga plačevali po 600 dinarjev za stot, danes je še dosegle 800 do 900 dinarjev.

Razkužujmo semena!

Povzročitelji raznih rastlinskih bolezni so glivice, katerih trosi so pogostokrat tudi zelenjadnih semenih, ne da bi jih videli, ko pa pridejo s semeni v zemljo, ovirajo kraljenje in pozneje rast ter kvajirajo pridelke. Ker ne vemo, ali je seme zdravo in neokuženo, je prav, če vsa semena pred setvijo razkužimo. Razkuževanje je potrebno, če so semena kupljena ali doma pridelana. Ker je razkuževanje semen preprosto ter poceni, ne bomo opustili tega važnega in koristnega dela. Mnoge semenske trgovine prodajo že razkužena semena, kar je za vrščiča tudi označeno.

Razkužujemo mokro in suho razkuževanje. Oboje je dobro. Mokro razkužujemo seme navadno kmetovalci, ki potrebujejo veliko semen. Za vrtnarje, pridelovalce vrtnice zamešamo z ostalo prstjo, ki jo v roku 14 dni nekajkrat premešamo, da se razkužilo dobro premeša z ostalo prstjo. Po 14 dneh je vsa prst razkužena in jo lahko porabimo za setev ali sejanje.

V zemlji, toplih gredah in v kompostu so pogostokrat tudi razni živalski škodljivci, kakor: strune, ogrei, bromarji, razne gosenice itd. Vso golazen uničimo, če napravimo v kupe prsti ali komposta z drogom luknje, katere zalijemo z žveplovljakom; za to pa je treba velike previdnosti, ker je to zelo vnetljiva tekočina, ki se spreminja v neprimerno dišeč plin, ki je težji kakor zrak. Zato prodre globoko v zemljo. Z žveplovljakom zalite luknje zatlačimo in pokrijemo kupe prsti ali komposta s staro vrečevino ali vsaj z gnojem, da plin bo ne učinkuje in zamori vso

Na polju in na njivi. Na Krasu moramo v tem času pobrat vse poljske pridelke, tudi pesu in repo, ker nas lahko iznenadi hujski mraz; to so pokazali prav zadnji dnevi oktobra. Na njivi lahko ostanejo še ohrovt ali vrzole in brokili, ter morebitne pozne vrste cvetov. Kadar spravljate zadnje pridelke drovčetine, odberite najlepše rastline za semenice, peso, zelje, repo itd. Semence shranite v primernem prostoru (pred kletjo), da ne zmrznejo in postavite jih s korenje v nekoliko vlažen, po možnosti sladkoven pesek.

Na prosto njivo navajamo gnoj in preremo zemljo za setev jarega žita in tudi za saditev krompirja. V pozni jeseni pognojimo in preorano zemlja je za pomladansko setev najboljše, ker se v njej gnoj v zimskem času dobro predelal in zemlja ohrani in sebi svojo zimsko vlogo. Skrajni čas je, za setev mešanice zelene krme in ozimnega žita. Očistiti je treba vodne jarke in napraviti po potrebi rove, da ne bo voda zastajala na polju in dušila rast